

NÁVRHY OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ PERSONÁLNÍ SITUACE V LH

(stav k 1. 3. 2018)

POPIS SOUČASNÉHO STAVU

- personální kalamita (největší dopady v profesích lesní výroby, ale dalších částech oboru včetně THP a manažerských pozic)
- kritický nedostatek pracovních sil z ČR i ze zahraničí, a to v nejhorším možném období (potřeby ochrany lesa)
- v ČR momentálně chybí podle různých odhadů přibližně 200 tisíc pracovních sil, kvalifikovaný odhad pro lesní hospodářství není k dispozici (počet pracujících zaměstnaných v ČR=5 mil., tzn. v LH chybí 500 – 1000 osob – realita dube s největší pravděpodobností podstatně horší)
- nízké ohodnocení pracovníků v LH (k průměrnému platu v LH se blíží státní vlastníci ovšem s vysokým podílem vysokoškoláků – viz níže)
- dlouhodobý zvyšující se tlak dalších odvětví na přetahování osob z LH (automotive, autodoprava, stavebnictví), ekonomický tlak podporují kampaněmi
- minimální podpora zaměstnanosti v LH (i neinformovanost o možnostech podpory i nulová propagace)
- minimální prezentace (propagace) lesnických subjektů jako atraktivních zaměstnavatelů
- vysoká rizikovitost a náročnost manuálních činností (těžba dříví)
- špatné sociální podmínky – odchod od důchodu v 65 letech
- sezónnost prací – odchody dělníků na ÚP v zimním období
- odpovědnost zaměstnavatelů v oblasti bezpečnosti u práce u zaměstnanců – extrémně zatěžující pro profese lesní výroby (dlouhodobě spíše preference OSVČ)
- vysoká závislost oboru na manuálních pracích (dlouhodobá)
- očekávatelné zvýšení poptávky po manuálních profesích v LH
 - kůrovcová kalamita
 - větrné kalamity
 - zalesňování lokalit po kůrovcových a větrných kalamitách
 - změny druhové skladby
 - přírodě bližší způsoby hospodaření
- výkyvy, výpadky v dostupnosti zakázek státních lesů, u některých firem dlouhá splatnost faktur – limitující pro OSVČ
- absence podpory pro zahájení podnikání absolventů lesnických škol
- silná provázanost lesnických profesí se sociální situací na venkově
- lesnictví není prezentováno jako podpora udržení zaměstnanosti na venkově
- lesnictví chybí systém celoživotního vzdělávání

Má-li zůstat lesnictví konkurence schopné, musí umět řešit nedostatek pracovníků.

RIZIKA

- problémy se zajištěním zákonem daných činností (zejména ochrana lesa, ekonomika, kvalita prací, atd.)
- využití problémů LH ke změně kompetencí nad LH
- zásadní negativní dopad na venkov
- degradace lesnické odbornosti

MOŽNÁ OPATŘENÍ

(záměrně není členěno na krátkodobá a dlouhodobá, protože u většiny opatření platí, čím dříve, tím lépe)

NAVÝŠENÍ PŘÍJMŮ (platy, fakturace, benefity)

- u profesí spojených s lesní výrobou (zvýšení jistot – motivace k navýšení podílu zaměstnaneckých poměrů)
- možnost regulace minimálních mezd zaměstnanců prostřednictvím parametrů výběrových řízení LČR (inspirace v autobusové dopravě)
- rizikové příplatky (práce dřevorubce patří k nejrizikovějším profesím s obtížnou eliminací rizik)
- benefity (viz níže)

ZVÝŠENÍ RESORTNÍ PODPORY

- podpora začínajících lesnických podnikatelů (zřízení lesnického podnikatelského inkubátoru)
- zlepšení informovanosti o možných podporách v LH
- podpora zaměstnavatelů v LH – podpora venkova (daňové úlevy)
- zvýhodnění firem s vlastními zaměstnanci ve VŘ LČR
- nalézt cesty podpory regionality fungování firem ve VŘ LČR

REVIZE (AKTUALIZACE) NOREM A VZNIK CENÍKŮ MINIMÁLNÍCH CEN PRACÍ V LH

(vliv na hodnocení dumpingu ve VŘ státních lesů)

- projekt aktualizace norem
 - výzkumná metoda
 - provozní metoda
 - porovnání s jinými normami
- následný vznik ceníku základních prací v LH

PROPAGACE LESNICKÝCH PROFESÍ

- větší prezentace lesnického sektoru v médiích - zejména lesnických profesí
- iniciace a podpora pořadů o lesích, lesnictví - spolupráce s veřejnoprávními médii
- regionální podpora a zviditelnění – společenské akce, sportovní akce
- lesní pedagogika
- propagace oboru jako práce, která má smysl a konkrétní výsledky (prezentace činností lesnických firem) – náborový marketing – nabízíme něco, co nikdy jiný nenabízí – *kvalifikovaná práce v přírodě – práce, která má smysl, práce kde vidíte výsledky atp.*
- lepší prezentace lesnických soutěží a zavedení nových divácky atraktivních soutěží (např. Soutěž operátorů vyvážek spojené se soutěží traktoristů a obsluhy odvozních souprav (jízdy zručnosti) – show spojená s některou z etablovaných lesnických akcí)
- je nezbytné, aby lesnický sektor aktivně vstoupil do soutěže o pracovní kapacity na všech úrovních
- inspirace v zahraničí
- možné zdroje financování: MZe, LČR, VLS, profesní svazy, jednotlivé firmy a vlastníci – jednotná kampaň s regionálními partnery

PODPORA LESNICKÉHO ŠKOLSTVÍ A ZINTENZIVNĚNÍ SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI

- dlouhodobé praxe studentů u všech subjektů lesnického sektoru (ideálně placené praxe)
- aktivní působení lesnických subjektů na lesnických školách – zahájení komunikace se studenty – potenciálními zaměstnanci již v průběhu studia (mnoho VŠ studentů odchází z oboru již v průběhu studia – konkurence silných zaměstnavatelů velkých měst)
- stipendijní programy a jejich odpovídající propagace
- vstup osob z praxe do výuky na školách – např. cyklus provozních přednášek (každý se rád pochlubí svou prací)
- zapojení studentů lesnických škol do pěstebních prací v kalamitních oblastech (potenciál až 5 000 osob)
- medializace dotací z pracovních úřadů

VZDĚLÁVÁNÍ A REAKCE NA ZMĚNY V SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ

- vytvořit systém celoživotního praktického vzdělávání pro profese lesní výroby (ve spolupráci se školami)
 - podpora ve finančních aspektech působení OSVČ
 - daňová problematika
 - BOZP
 - nové předpisy, metody a technologie

- podpora začínajících podnikatelů a absolventů při zahájení podnikání – vznik poradenské entity poskytující souhrnné informace o povinnostech a možnostech podpory – např. profesní organizace – cech?
- zvážit možnosti rekvalifikací vysokoškoláků pro manuální profese, jako je tomu v jiných oborech (nábytkářství, automotive)
- založení cechu lesnického jako zastřešující organizaci pro OSVČ v LH (příslušnost k oboru, přístup k informacím)
- vytvořit systém celoživotního (povinného) vzdělávání pro OLH
 - celkově zpřísnit způsob, jak se stát OLH (inspirace Lesy ČR) - zavést zkoušky OLH pro všechny s akcentací přenosu nových poznatků a postupů do praxe
 - zavést povinnost OLH se periodicky školit
 - postupně vytvořit z OLH jakousi páteř lesnické odbornosti

NABÍDKA BENEFITŮ SMĚROVANÝCH K PODPOŘE VENKOVSKÝCH OBYVATEL PRACUJÍCÍCH V LH

- bydlení – návrat lesníků do lesa – investice do hájoven (rekonstrukce, výstavba nových) – mnoho dalších pozitivních synergických efektů – samostatné téma)
- palivové dříví, těžba souší
- zvěřina
- příspěvky na dopravu
- služební vozy
- výkon práva myslivosti
- podpora rehabilitace, fyzioterapie pro manuální profese v LH
- podpora hypoték na venkově
- daňová zvýhodnění pro podnikatele v LH (kompenzace za mimoprodukční fce)

ŘEŠENÍ SEZÓNNOSTI

- u dotčených činností zřízení např. přidružených výroby (mírnější zimy a nové technologie snižují vliv sezónnosti)
- přidružené výroby: palivové dříví, infrastruktura do lesů, myslivecká infrastruktura, turistická infrastruktura, atd.)
- využít sezónnosti u jiných blízkých oborů – např. zemědělství, vinařství má delší „neproduktivní“ dobu – možnost spolupráce se zemědělci a využití jejich kapacit (podzim, zima, část jara)
- eliminovat odchody pracovníků na ÚP v zimě – riziko, že se již nevrátí

SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI LESNICKÝMI SUBJEKTY

- nelze předpokládat, že pracovníci z východní Evropy budou preferovat ČR, když mohou pracovat v zemích západní Evropy za vyšší odměny než v ČR
- zvážit možnosti spolupráce s firmami v zahraničí – např. Rumunsko, Bulharsko (EU), Ukrajina, atd.) - komplexní zahraniční čety pracovníků v LH, firmy, které mají zkušenosti s prací v lese - urychlení procesu zaškolování
- zkrácení a zefektivnění procesu získání pracovního povolení pro zahraniční dělníky

VÝZKUM NÁZORŮ PRACOVNÍKŮ LESNÍ VÝROBY (dřevorubec, traktorista, operátor...)

- pozitiva prací v LH
- negativa prací v LH
- finance
- efektivní benefity
- zaměstnání/OSVČ
- informovanost – zdroje
- dotace

LESNICKÉ PORADENSKÉ CENTRUM

- usnadnění vstupu absolventů učňovských a středních škol do oboru a podpora stávajících malých podnikatelů
 - informace o podporách
 - pomoc s jejich administrací
 - základní podnikatelské informace
 - pomoc s počáteční podnikatelskou administrativou
 - průběžné poradenství
 - školení
- celorepubliková působnost (kancelář v jednom místě, k dispozici např. jeden den v týdnu, + možnost předávání informací na školách v posledních ročnících)
- optimálně rozšíření činnosti na stávající OSVČ a malé firmy
- personálně: 2 osoby (odborník na dotace a odborník poradenství v podnikání – lepší účetní)

Ing. Jan Příhoda a členové CZECH FOREST think tank

Spolupracující experti: Ing. Pavel Indra

